

VIKTIGT MEDDELANDE I SEMESTERTID

– en sommarföljetong?

Den senaste veckan har varit ganska turbulent på SJ i Stockholm. Tisdag 9 juli kallades vår klubbordförande, Mikael Hedlund, till ett möte som skulle vara en "dialog" för att prata om "vad som hände" 1 juli – dagen då han kom tillbaka från semestern. Vad har föranlett att SJ tycker sig behöva en "dialog"? Vi i klubben har fått många frågor, även från tågvärdar och lokförare på andra åkstationer, om vad det är som pågår. Här följer en kortare redogörelse.

Innan Mikael gick på semester hörde han av sig till långtidsplaneringen för att få veta hur han skulle tjänstgöra efter semestern. Mikael fick ingen tur, SJ hänvisade i stället till sin egna handbok. Mikael svarade då i vändande mejl: *Tack för svaret. Då jag saknar besked om min tjänstgöring efter avslutad semester samt saknar tillgång till mina arbetsverktyg under semestern inställer jag mig kl. 8 enligt infon i handboken.* På det har ingen från SJ svarat. Mikael kom till jobbet kl. 8 måndagen den 1 juli och fick då veta att SJ planerat ut en tur som börjat kl. 5:59.

Dialog? Inte direkt

När Mikael tillsammans med sin fackliga företrädare och ett skyddsombud kom till mötet visade det sig att "dialogen" knappast var någon dialog. I stället slängdes en färdigformulerad skriftlig erinran fram på bordet. Mikael och hans fackliga företrädare protesterade givetvis och diskussioner följde.

Erinran delades aldrig ut och mötet avslutades för dagen, men ett nytt möte skulle anordnas. Detta visade sig vara mycket svårt. Det verkar som att det är fasligt mycket att göra uppe på huvudkontoret så här i semestertider, för att få till en tid som inte krockade med Mikael's fritid visade sig vara nästintill omöjligt, trots att det var viktigt att det nya mötet avklarades så fort som möjligt. Att en arbetsgivare som tycker sig sitta med en anställds hela anställning i sina händer tillåter sig sådana lekar, det finner vi ovärdigt och pinsamt. Mikael och hans fackliga företrädare fick vara de vuxna i rummet och kunde gå med på en ny tid, som blev redan dagen efter, 10 juli.

Det mötet resulterade i att Mikael fick en skriftlig erinran.

I erinran finns flera mycket grova formuleringar. *Ordervägran* (på semestern!). *Arbetsvägran* (utanför arbetstid!). Man drog också upp en gammal händelse som ska ha inträffat i september 2021 och menade att Mikael då gjort sig skyldig till samma sak – utan att kunna specificera något ytterligare gällande detta.

Varken Mikael eller hans fackliga ombud skrev under den erinran SJ delade ut. I stället bifogade de en bilaga där de dementerade vad som sagts och där Mikael gav sin version, som Mikael och hans fackliga företrädare skrev under. SJ:s representanter tog emot denna bilaga.

Semester, fritid, schema

Först något kort om det här med semester: Under semester, liksom under annan fritid, har vi ingen skyldighet att utföra arbetsuppgifter. Vi har ingen skyldighet att vara tillgängliga för arbetsgivaren.

Sedan något om det här med personalplanering: Under sommaren är det många gånger så att schemat för nästkommande månad inte släpps så att man hinner ta del av det innan man går på semester. Följden blir ofta att man inte får något besked under arbetstid om hur man ska tjänstgöra efter ledigheten. Detta skulle SJ kunna lösa på många olika sätt. De kan som arbetsgivare till exempel lägga ut en schablontid eller standardiserad reservtur för alla som kommer tillbaka efter semester. De kan också delge endast den första dagen till den som efterfrågar – för att bara nämna ett par möjliga vägar. I SJ:s egna handbok för respektive schemagrupp beskrivs hur eventuella avvikelser ska hanteras (en nyfiken fråga, känner du till var du hittar dessa handböcker...?). I de flesta handböcker finns instruktioner som beskriver att vi ska inställa oss på arbetsplatsen kl. 8 om vi saknar besked om tjänstgöring.

SJ har i flera års tid angripit vår fritid. Man har luckrat upp hur långt i förväg vi får veta hur vi ska tjänstgöra, man har plockat bort fasta grupper. Med planeringsverktyget IVU och i samband med pandemin har man gjort det ännu svårare för oss att planera våra liv. Framförhållningen krymper, osäkerheten ökar. Man kan titta sig omkring och se att sådant pågår överallt. Tillsvidareanställda inom vården försvinner och ersätts med timanställda som

måste nappa på varenda jobb-sms som dyker upp, gig-jobbare på Foodora står med telefonen i handen och tävlar om beställningarna.

Istället för klara, förhandlade rutiner kring schemaläggning har SJ valt att hålla sig med luddiga ”regler”. De skapar givetvis en osäkerhet hos oss anställda om vad som ”gäller”. Det är en osäkerhet som gynnar SJ.

Nutidshistoria

Men, det har inte alltid varit så här. Förr fick de som gick på fast grupp sin månadslista den 15:e varje månad. De som gick på ”skubben” fick en månadslista men skulle också titta på veckolistan efter ändringar. Innan semestern fick man veta hur man skulle tjänstgöra när man kom tillbaka, och fick man inte veta det skulle man inställa sig kl. 8. Så gick det till. Flera inkomna rapporter till klubben visar att liknande situationer uppstått även tidigare år, när anställda kommit tillbaka efter semestern. Lokförare och tågvärdar har dykt upp på arbetet kl. 8 om man inte fått någon tur i förväg, och då har det helt enkelt ritats ut till exempel en reserv från kl. 8.

Ingen har tidigare fått utstå repressalier för det. Nu är det plötsligt annat ljud i skällan från SJ:s håll. Man tar till grova anklagelser om arbetsvägran och ordervägran när någon följer vad som står i deras egna handböcker.

Att man under sin ledighet inte ska behöva befatta sig med arbete har tidigare varit okontroversiellt. SJ-chefer har till och med uttryckt det som att ”SJ kan inte kräva att du kollar din telefon på din lediga dag. Man kan be snällt, men inte mer än så.”

Det har gått knappa två år sedan SJ:s VD gav oss en offentlig ursäkt för hur företaget misskötte planeringen. Det gick ut över vår fritid, som hon menade var ”kanske den viktigaste komponenten för våra medarbetare”. Ursäkten kom när många lokförare lessnat och sagt upp sig. Men! Om man vill generera ”goodwill” hos sina medarbetare så räcker det inte med att göra det när man är desperat över att det snart inte finns någon som kan köra tågen, då måste man visa den året runt.

Är det så att man i en situation av någorlunda överskott på lokförare ser en chans att göra sig av med anställda man tycker är ”besvärliga”, eller åtminstone att ge dem en upptuktelse i avsikt att skrämja till lydnad? Kanske.

Hur går vi vidare?

Medlemmar har frågat klubben om vi tror att SJ har valt ut Mikael eftersom han är facklig företrädare.

Mer och mer tyder på det.

Vi ser mycket allvarligt på det inträffade.

Från styrelsens håll kommer vi självklart att driva frågan via de formella vägar vi har. Men när en arbetskamrat pekas ut av cheferna är det viktigt att vi allihop visar att hen inte är ensam. Det gäller alla, vare sig du är förtroendevald eller inte.

Eftersom vi såg ett behov hos medlemmarna att samlas och prata om det inträffade anordnade vi i torsdags en AW. Det kom fler än vad vi vågat hoppas med kort varsel i semestertider. Röster hördes om att det är skandalöst att chefer kastar rena lögnar och grova anklagelser omkring sig. Vi diskuterade också vad vi kan göra om det händer igen – mot Mikael eller någon annan arbetskamrat. På denna AW beslutades att vi kommer att ha fler.

Det finns många sätt att visa ditt stöd. Att inte tumma på våra villkor är en självklarhet. Kanske vill du säga din mening till din gruppchef, kanske vill du höra av dig till Mikael personligen. Kanske vill du göra något helt annat.

Det viktigaste är att vi tillsammans ser till att något liknande aldrig händer igen.

Om SJ brister i att delge oss arbetsuppgifter under arbetstid så är det inget som en enskild anställd ska behöva oroa sig för, få besvär av eller ställas till svars för.

Det är lätt att känna sig ensam i en sådan här situation, därför vill styrelsen avsluta med att framföra en hälsning från Mikael. Han tackar för det stora stödet från er som hört av er via telefon, mejl, eller kommit och pratat med honom på jobbet! Ensamma är vi inte starka. Det är hur vi agerar tillsammans som avgör vilka villkor vi ska ha på tågen.

**Styrelsen
Seko Lokförarna SJ Stockholm Hagalund**

*Har du frågor – ta kontakt med någon i styrelsen.
Vet du att vi finns på Facebook?
www.facebook.com/lokfest.*

Om du inte vill kolla jobbmejl under semestern så kan du titta där eller på vår hemsida www.klubb106.se. Allt lämpar sig inte för öppna sidor, men vi kan komma att lägga upp en del information som rör detta ärende.